

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Deciduntur duo casus Tabianæ, & Hostiensis circa errorem Personæ.
parag. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

hir, quia nunc etiam est in qualitatibus, quæ non refunduntur in substantiam personæ: jam enim illam ducis, quam ducere decrevisti.

CONFIRMANTUR PRÆDICTA Auctoritate Doctorum.

23. Explicabunt magis, magisque rem, de qua agimus, verba aliqua Pontii, Coninck, Layman. Pontius a sic habet: Denique hinc fit, vitari quandoque Matrimonium ex errore in eisdem qualitatibus, ut cum animus contrahentis expresse nititur illi qualitati, quamvis accidentalis est enim ille consensus virtualis condicionalis. Vnde, si quis contraheret cum aliqua, quia existimabat, divitem esse, vel nobilem, vel honestam, vel virginem, ita, ut his qualitatibus ducatur ad contrahendum, & his innitatur expresse, aliter non contracturus, in quo casu talis consensus dependet ab ea circumstantia, & illam habet pro conditione assensus, invalidum erit Matrimonium, si dives non sit, aut nobilis, aut honesta, aut virgo: in foro quidem conscientia, si ita res se habet, & etiam in exteriori foro, si probari poterit.

24. Coninck. b Petrus incidit in aliquam personam sibi incognitam, agit aliquantulum cum ea, deinde rogat, quamnam sit, falsoque dicitur ei, esse filiam unicam talis Ducis, deinde eam ducit uxorem, est solum error qualitatis, & Matrimonium valet, quia determinatur ad concipiendam certam personam ex prioris conversatione, & per eam narrationem non determinatur, ut putet eam esse aliam ab ea, quamcum egit, sed ut putet ei, talem qualitatem convenire. Excipie casum, quo filia talis Ducis per famam ei prius esset singulariter nota, tunc per eam narrationem determinaretur, ut hanc in particulari sibi ducendam proponeret.

25. Idem paulo antè dixerat: Solus illius qualitatis error involvit errorem persona, quæ determinat intellectum contrahentis, ut certam, ac omnino determinatam personam concipiat, cum qua hic, & nunc intendit contrahere, eamque cum qua externum contractum celebrat.

26. Et paucis interjectis lineis: Ita ut veram sit, ipsum non intendere cum hac contrahere, sed cum ea, quam hanc putat esse.

27. Layman. d Si Caja visu prius nota, & ad Matrimonium determinata fuisset, tamen si postea simul et se primogenitam, cum non sit, valebit Matrimonium, nisi actualis intentio fuisset, sal-

tem animo retenta, non accipiendi eam, nisi primogenita sit.

Atque hæc ex prædictis Doctoribus verba allata, sufficiant: Cæterum, qui alia cupit, adeat Barbosam, & qui nimis multa refert per extensum.

§. II.

Ex dictis deciduntur duo casus: alter olim decisus à Tabiena; alter allatus ab Hostiensis.

1. Circa annum 1508. Adolescens quidam petiit in uxorem filiam cuiusdam, quam valde formosam fortè viderat, verum illam ei denegavit Pater, causans, eam esse secundogenitam, se tamen facile daturum primogenitam, quam nubere prius, decebat. Ad hæc Adolescens petiit à Patre, ut prædictam primogenitam ostenderet cuidam viro gravi, ut is sincerè, & ex fide ipsi Adolescenti referret, an etiam, & ipsa pulchra esset: annuit Pater, sed verò illi ostendit filiam secundo genitam, nam primogenita deformis erat. Adolescens ergo à viro illo gravi conscius factus, etiam illam ipsi ostentam pulchram esse, cum ea contraxit per verba de præsentis, sub Vesperas fortassè, vel sub luce candelarum, quando ejus formam advertere non potuit. Inventa deinde ea nequaquam pulchra, contendebar Adolescens, Matrimonium nullum fuisse. Sed Tabiena, fuit ipsemet refert, respondit, fuisse validum, quia error fuit in qualitate pulchritudinis, non in substantia; Adolescens enim jam consensit in Primogenitam, quam ipsi obrulit Pater: quare illam duxit, quam voluit. Hanc responsionem approbat Sanchez, & aliique, sed illam reprobat Pontius, quia Adolescens consensit in illam, quæ fuit ostensa viro illi gravi, at hæc non fuit Primogenita.

Quid ego scientiam paucis expedio. Ex regula data num. 16. colligo Pontii sententiam esse potius approbandam, quam illam Tabienæ, & Sanchez; etenim Adolescens, occasione pulchritudinis, se determinavit ad volendam illam determinatam, quam ostendit Pater, Pater autem secundam ostendit; ergo illam determinavit Adolescens. Fallum igitur videtur esse, quod ait Tabiena, Adolescentem non consensisse in secundo genitam ipsi à Patre denegatam, sed in Primogenitam, quam Pater

c Barb. in voto decisivo 15.

n. 3.

f Tab. in summa V.

impedimentum

qu. 4.

Sanct. l. chez, & aliique, sed illam reprobat Pontius, h. c. n. 35.

h Pont. l. 4 c. 22. n. 5.

Pater obtulit; falsum, inquam, quia ipse consensit in personam illam determinatam, quam vidit ille vir grayis, & non in aliam, quam Pater obtulit; obtulit enim hic primogenitam, sed Adolefcens non se determinavit ad oblatam à Patre, sed ad offensam amico.

Hofstiensis Casus alter sic narratur, seu figuratur ab *a*
ap. Barb. Hofstiensis.
lo. cit.

Anglus quidam vilis conditionis Romam veniens, finxit, se filium esse Regis Angliæ. Quo mendacio seduxit nobilem puellam, ad contrahendum cum ipso Matrimonium. Non multo post, detecta fraude, quaesitum fuit, an validum deberet pronuntari Matrimonium.

Respondeo: Mihi videtur, nullum esse pronuntiandum. Ratio est ex dictis duplex. Nam Primò, puella illa non videtur consensisse absolute in personam præsentem, sed in illam, prout ipsi affixa esset nobilitas Regia; puella enim semper præsumitur fuisse cum expressa intentione, perinde, ac solent esse nobiles cæteræ puellæ, ut nollet nubere cum homine vilis, & hanc intentionem nunquam retractasse.

Secundò, efficacius: quia puella non alia via cognovit hunc hominem præsentem, cujus Matrimonio consensit, nisi occasione, seu consideratione filiationis Regiæ: quare ipsa consensit in hunc hominem, ut filium Regis, non verò in hunc hominem, qui indicaretur Regis filius, quemadmodum diximus *num. 21.* de eo, qui elegit pro sua uxore illam, quæ sedebat, nam ita hæc puella elegit illum, qui cum veritate esset filius Regis, non verò, qui fictus.

Profectò, si puella hæc consensisset in hunc præsentem, quem judicabat, sive ex se, sive ex dolo alterius, esse filium Regis, validum fuisset Matrimonium: At verò, quia puella consensit in filium Regis, quem ipsa sibi in mente proposuit (sic enim videtur res se habuisse) non fuit validum, quia, ut constat ex dictis, error fuit in qualitate redundante in personam. Lege Barb. *b* qui multorum Doctorum verba affert, ad firmandam hanc decisionem, etiam in foro externo, quia ex dictis circumstantiis, aliisque expensis, illud præsumitur, quod dictum hæctenus à nobis est.

Et quidem, quamvis ille homo se finxisset

filium Regis, nec explicuisset cujus Regis, idem puto dicendum; Eadem enim est ratio, (licet Bonacina *c* non eandem esse dicat) ac si explicuisset; si enim puellæ consensus in nixus totus fuit nobilitati illi Regiæ, voluit cum filio Regis, quicumque is Rex esset, Matrimonium celebrare, non autem cum homine vilis præsentem. Nam universaliter, si quis, sic dicat: *Volo hunc, quem puto v. g. esse Regem, errat in qualitate tantum*, Si sic: *Volo Regem v. g. quem puto esse hunc*; tunc error qualitatis redundat in substantiam, ut diximus, casus autem noster hic posterior est.

CAPUT III.

Impedimentum Secundum.

Conditio, id est, Conditio servitutis ignoratæ.

§. PRIMVS.

In quo consistat hoc Impedimentum.

1. Quando persona libera forte contrahit Matrimonium cum persona, quæ sit verè serva (hoc est Mancipium, quod bello iusto captum sit, licet deinde aliis venditum) vel servitutem dictæ personæ ignorat, vel scit. Si ignorat, invalidum erit Matrimonium; servitus enim alterius ex sponsis ab altero ignorata impedimentum est dirimens, de quo loquimur: Si scit, validum erit, etiam non consentiente Domino, unde hic de illo agendum non est, Dixi (verè serva) nam ii, qui alicui propter mercedem famulantur, hoc impedimentum nequaquam contrahunt.

2. Ratio, cur inductum fuit hoc impedimentum, est, quia licet servitus sit qualitas, tamen deceptio in ipsa, trahit gravissima incommoda, unde meritò Ecclesia sic definit. Nescimus autem, à quo Pontifice hoc impedimentum fuerit inductum, sed illud tamen passim supponunt Sacri d. Canones.

3. Ratio etiam, quòd, etiam Domino nolente, sit validum Matrimonium cum serva, vel servo cognito contractum, est, quia quilibet est dominus sui corporis, ut docet rectè S. Th. e in iis, quæ pertinent ad proles generationem, *num. 4.*

b Barb. in voto decifivo 19. cit. art. 3.